Смарагдова мережа в Україні ПРОТЯГОМ ВІЙНИ

Мережа Емеральд - це природоохоронні території, створені для збереження видів і оселищ, яким загрожує зникнення в масштабах усього континенту. Мережа створюється на виконання вимог Бернської конвенції. Планується, що після приєднання України до ЄС мережа Емеральд буде приєднана до Natura 2000 - природоохоронних територій, створених з тією ж метою, але на території ЄС.

Мережа Емеральд в Україні це:

377 природоохоронних територій

162 територій-кандидатів

30% з яких торкнулася війна або окупація

серед них - об'єкти унікального степового регіону

Степовий чи альпійський? Або чому біогеографічні регіони такі важливі

Біогеографічний регіон - це територія з відносно однорідними екологічними умовами та подібними характеристиками.

Будь-який об'єкт, пропонований до внесення у мережу Емеральд повинен пройти оцінку достатності визначених територій. Насправді це цілий цикл оцінок, головна мета яких це переконатися, що пропоновані території дійсно належать до списку рідкісних оселищ, включають в себе рідкісні види для конкретного біогеографічного регіону. Отже, саме на основі біогеографічних регіонів здійснюється проектування мережі Natura 2000 та Емеральд.

4 біогеографічні регіони України

За площею відносно території України лідерує континентальний біогеографічний регіон, за ним - степовий.

Ареал степових оселищ в Україні є найбільшим серед країн, які ратифікували Бернську конвенцію.

Що таке Бернська Конвенція?

Так скорочено називають Конвенцію про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі за іменем міста, в якому вона була підписана у 1979 році.

Як відбувалося формування мережі Емеральд

1999 Бернська Конвенція ратифікована в Україні

2016 Серед перших об'єктів мережі Емеральд в Україні переважали лісові та прісноводні оселища

2019 Переважно степові та морські оселища було доєднано до мережі Емеральд

2021 Затверджено більше двох сотень об'єктів-кандидатів. Номіновані переважно степові території у долинах річок

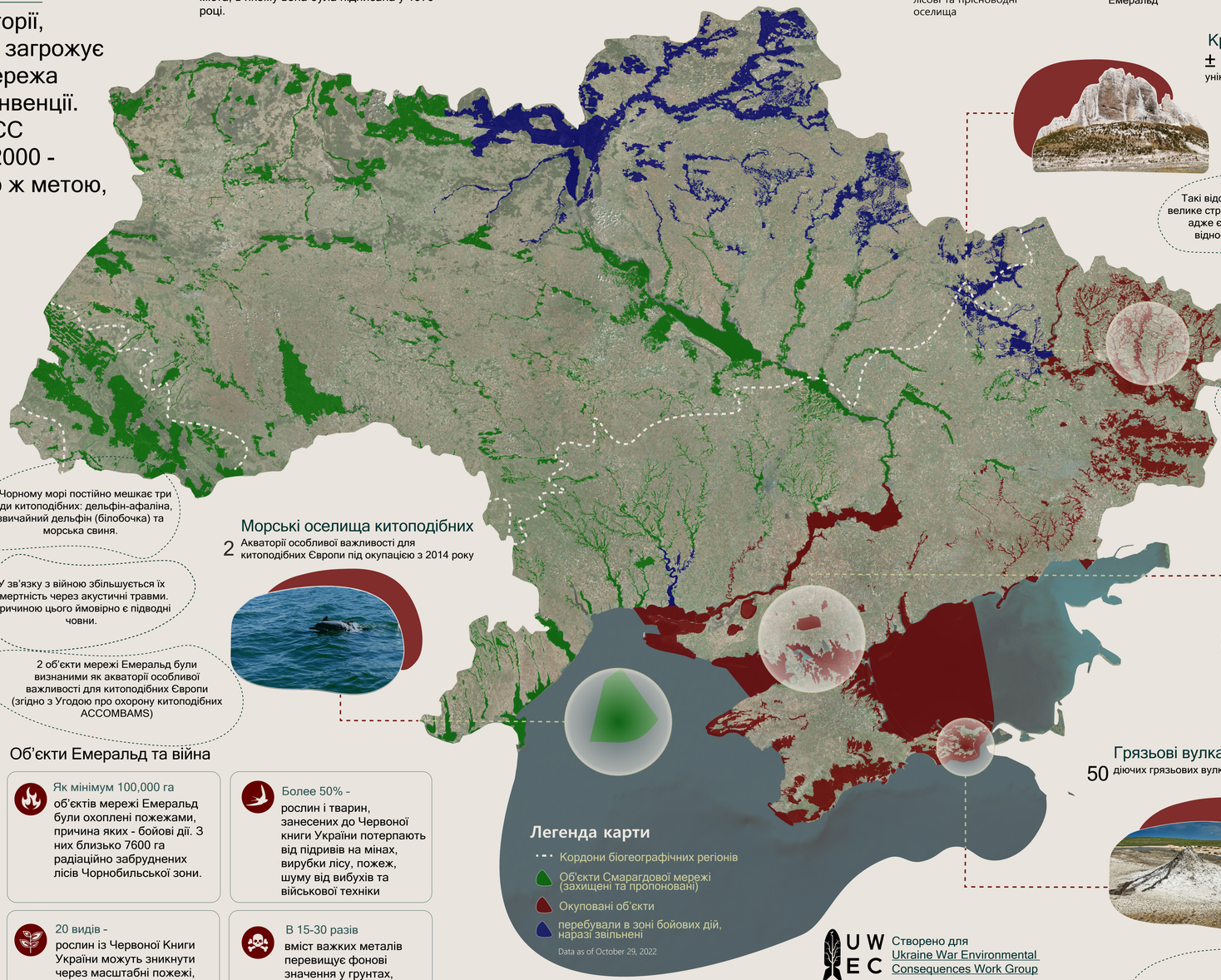

Крейдяні відслонення

± 10 000 га

унікальних для Європи крейдяних відслонень окуповано

На крейдових відслоненнях росте багато ендеміків - рослин, які зустрічаються лише в одному місці на Землі.

Такі відслонення мають велике стратегічне значення, адже є припіднятими відносно поверхні.

Нині майже 100% крейдяних оселищ України знаходяться в зоні бойових дій.

Степові поди

>40 степових подів, яких немає більше ніде в Європі окуповані або знаходяться в зоні бойових дій

Поди - це тимчасові озера степової зони, які виникають навесні після танення снігу

Українські поди наповнюються водою один раз в 11 років, а тому їх рослинність є дуже мінливою

Саме тут зупиняються перелітні птахи під час міграції

Унікальні оселища степових подів були внесені до Бернської конвенції за пропозицією України

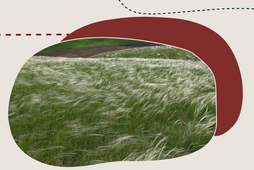

Морські оселища китоподібних

2 Акваторії особливої важливості для китоподібних Європи під окупацією з 2014 року

У Чорному морі постійно мешкає три види китоподібних: дельфін-афаліна, звичайний дельфін (білобочка) та морська свиня.

У зв'язку з війною збільшується їх смертність через акустичні травми. Причиною цього ймовірно є підводні човни.

2 об'єкти мережі Емеральд були визнаними як акваторії особливої важливості для китоподібних Європи (згідно з Угодою про охорону китоподібних ACCOMBAMS)

Біогеографічні регіони, які постраждали від війни

Більш ніж 50% об'єктів степового регіону окуповано

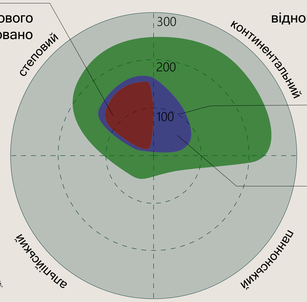

Діаграма показує кількість об'єктів мережі Емеральд в Україні у відношенні до тих, які окуповані або перебувають під обстрілами.

1/3 об'єктів мережі відчула на собі прямий вплив російсько-української війни

25% Приблизно об'єктів континентального регіону перебували в зоні бойових дій, нині більшість з них замінована

Об'єкти Емеральд та війна

Як мінімум 100,000 га об'єктів мережі Емеральд були охоплені пожежами, причина яких - бойові дії. З них близько 7600 га радіаційно забруднених лісів Чорнобильської зони.

Более 50% - рослин і тварин, занесених до Червоної книги України потерпають від підривів на мінах, вирубки лісу, пожеж, шуму від вибухів та військової техніки

20 видів - рослин із Червоної Книги України можуть зникнути через масштабні пожежі, спричинені артобстрілами та бомбардуваннями

В 15-30 разів вміст важких металів перевищує фонові значення у грунтах, які перебувала в зоні бойових дій.

Грязьові вулкани Криму

50 діючих грязьових вулканів Криму знаходяться під окупацією з 2014 року

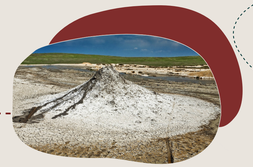

Всі грязьові вулкани Криму розташовані на Керченському півострові. Висотою вони не вище 5 метрів

Вулкани вивергають не магму, а метан та рідку глину

Унікальні оселища грязьових вулканів Криму були внесені до Бернської конвенції за пропозицією України

Бойові дії на території Криму не ведуться, але стан збереження фауни оселища не відомий

By Valeriia Kolodezhna
Перекладено Jennifer Castner

Створено для Ukraine War Environmental Consequences Work Group

Джерело: Ukrainian Nature Conservation Group
Джерело зображень: Вікіпедія